

חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף קג.

האומר הרי עלי מן השעורים, באופנים דלהלן מה דינו?

בלא אומר כלום	באומר "לא ידעתי שלא נודרים כן"	לבית שמאי
מביא מן החיטים	מביא מן החיטים	
אינו נדר כלל ¹	מביא מן החיטים	לבית הלל

האומר הרי עלי מנחה מן העדשים, מה דינו?

מה הטעם?	מה הדין?	לחזקיה קודם חזרה
דתפוס לשון ראשון - כב"ש	יביא מן החיטים	לחזקיה אחר חזרה
דבעדשים לא טעי ²	לא יביא	לר' יוחנן אליבא דחזקיה
דתפוס לשון ראשון ³	יביא מן החיטים	לר' יוחנן לסברה דנפשיה
דבעדשים לא טעי - כב"ה	לא יביא	

לפירוש א' בתוס', במה נחלקו ב"ש וב"ה באומר "הריני נזיר מן הגרוגרות והדבלה"? [תוד"ה הא].

למ"ד אין פותחין בחרטה	למ"ד פותחין בחרטה	לב"ש ⁴
אין אדם מוציא דבריו לבטלה	אין אדם מוציא דבריו לבטלה ואין שאלה בהקדש	
לא נדר כדרך הנודרים - וכר"ש	יש שאלה בהקדש	לב"ה ⁵

¹ מצינו שאמרו בית הלל גבי האומר "הריני נזיר מן הגרוגרות והדבלה" - שאינו נזיר, ולא אמרינן תפוס לשון ראשון שאמר "הריני נזיר" כדעת בית שמאי, אלא הוא נדר ופתחו עמו, דהיות שאין נזירות אלא מיין וזה אמר שנוזר רק מגרוגרות ודבלה, ש"מ שנתחרט מנזירותו. וכן כאן יודע שאין מנחה באה מהשעורים, וכיון שאמר "הרי עלי מנחה מהשעורים" באומרו "מן השעורים" מתחרט הוא מנדרו. ולכן העמיד חזקיה את דברי המשנה שמביא מן החיטים דוקא כב"ש. ור' יוחנן אמר שהמשנה מיירי באומר שלא ידע שלא נודרים כך, ובזה גם ב"ה מודים שלא נתכוין בתחילה להתחרט.

² ואף שחזקיה לעיל העמיד למשנתנו כב"ש דתפוס לשון ראשון שאמר "הרי עלי מנחה", ומה נפק"מ אם אמר מן השעורים או מן העדשים. תירצה הגמ', דחזקיה הדר ביה ואוקמי למתניתין כב"ה ובאופן שאמר "אילו הייתי יודע שאין נודרים כך לא הייתי נודר כך אלא כך", וא"כ דוקא בשעורים יכול אדם לטעות - דמצינו במנחת חוטא שבאה מן השעורים, משא"כ בעדשים שאין אדם טועה דהא אין לך מנחה הבאה מן העדשים. והטעם שחזר בו, דאם נימא דטעמא דמתניתין כב"ש ומשום תפוס לשון ראשון, למה לא אמרה המשנה חידוש יותר גדול - בעדשים.

³ ומה שהיה קשה לחזקיה שנאמר חידוש יותר גדול, עונה לו ר' יוחנן דאדרבה בשעורים הוא חידוש יותר דלא מבעיא בעדשים דאיכא למימר דהדר ביה וודאי שתופסים לשון ראשון כיון שאין אדם יכול לחזור בו כשנתכוין בתחילה למנחה גמורה, אלא אפי' בשעורים שאפשר לומר שטועה וא"כ מעיקרא לאו למנחה כדינה נתכוין אלא לשעורים, גם בזה אמרינן תפוס לשון ראשון וחייב.

⁴ הביאו תוס' לסוגיא בנזיר שביארה שטעמם של ב"ש שאין אדם מוציא דבריו לבטלה וא"כ לא היתה כוונתו לנזור מן הגרוגרות והדבלה דהא אין נזירות בזה, וע"כ כוונתו היתה לנזירות גמורה, ומה שסיים ואמר מן הגרוגרות כוונתו להתחרט ולהשאל על נזירותו, וכיון שסי' לב"ש שאין שאלה בהקדש לפיכך הוי נזיר. וביארו תוס' שהטעם הזה שאין שאלה בהקדש הוצרכו למ"ד הסובר בשאר נדרים שפותחין בחרטה, דאם לא פותחין בחרטה פשיטא שאין יכול להתחרט אפי' אם היו נשאלים על הקדש.

הוכן ע"י סוכל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף קג:

האומר הרי עלי מנחה של עשרון ומחצה בלשונות כדלהלן, כמה יביא? [תוד"ה אי הכי (הא"י)]

מהו החשבון	כמה מביא?	ל"ג פרים ל"ד כבשים לב' אלים
ג' כפול י"ג עולה ל"ט אחד כפול י"ד עולה י"ז ב' כפול ב' עולה ד'	ג' עשרונים לפר עשרון אחד לכבש ב' עשרונים לאיל	
אחד כפול ד' עולה ד' ⁸	עשרון אחד לכבש	לב' תמידים וב' מוספים

ביום טוב הראשון של חג סוכות מביא ס"א עשרון, כיצד הוא הפירוט [רש"י ד"ה ה"ג].

מהו החשבון	כמה מביא?	ל"ג פרים ל"ד כבשים לב' אלים
ג' כפול י"ג עולה ל"ט אחד כפול י"ד עולה י"ז ב' כפול ב' עולה ד'	ג' עשרונים לפר עשרון אחד לכבש ב' עשרונים לאיל	
אחד כפול ד' עולה ד' ⁸	עשרון אחד לכבש	לב' תמידים וב' מוספים

⁵ ובטעם ב"ה מבואר בגמ' בנזיר ש"ל כר"ש דמתנתין שהאומר "הרי עלי מנחה מן השעורים" לא יביא משום שלא נדר כנדרך הנודרים, וה"נ בנזיר שאמר מן הגרוגרות ג"כ לא נזר כדרך הנוזרים ומעיקרא לא הוי נזיר כי דעתו מן הגרוגרות. וביארו תוס' דלמ"ד פותחין בחרטה ל"צ להגיע לטעם זה כיון שב"ה ס"ל דיש שאלה בהקדש, וכל מה שהיה צריך להגיע לטעם זה הוא למ"ד אין פותחין בחרטה.

⁶ בסוגין אמר זעירי לא שנו אלא דאמר "מנחה", אבל לא אמר מנחה לאו כלום הוא, ולפי"ז האומר הרי עלי מנחת עשרון ומחצה, אמרינן דתיבת "מנחה" קאי על העשרון וכשיביא עשרון נפטר דחצי עשרון שאמר לאו כלום הוא - ולכן מביא רק מנחה אחת. אולם באמר הרי עלי מנחה חצי עשרון ועשרון - מביא שנים, דכשאמר מנחה צריך להביא מנחה שלמה ואשף סיים ואמר חצי עשרון - ותפסינן ללשון ראשון שלו. וכשהוסיף לומר עוד "ועשרון" - הרי שהתנדב עוד מנחה שלמה של עשרון.

⁷ הוקשה לגמ' דכיון שהזכיר מנחה, למה יחלוק ר"ש לומר שלא התנדב כדרך המתנדבים - דיש לנו לומר לתפוס לשון ראשון. ותירצה, דר"ש ס"ל כר' יוסי ש"אף בגמ' דבריו אדם נתפס", וא"כ אזלינן בתר כל הלשון שאמר, והרי הוא מפרש שהמחנה שהתנדב היא של עשרון חצי עשרון, ואין מנחה כזאת ולכן מביא רק עשרון.

⁸ סך הכל הוא ס"א עשרונות, ומכאן למד ת"ק (ר' יהודה) שהמנחה הכי גדולה שיכול יחיד להביא בפעם אחת היא של ס' עשרון - דדיו ליחד שהוא פחות מהציבור אחד.